

архітектурної композиції повинне враховуватися послідовне наростання емоційних вражень за ходом руху – від початку шляху до кульмінаційного моменту. Аналогічний зміст формування містобудівної композиції міститься в багатьох історичних містах або історичних центрах. Пішохідні шляхи і вулиці завжди відігравали роль візуальних каналів, в естетичному плані вони виступали як візуально-часові канали і трасувались у ландшафті так, щоб під час руху за різними маршрутами сприйняття міста замикалось на архітектурній домінанті. Таким чином, образ міста (ансамблю) формувався під впливом накладення безлічі картин під час руху містом, які мають кульмінаційний візуальний кадр – розкриття на архітектурну домінанту.

Потреба в гуманізації міського середовища висуває перед архітекторами нові завдання. Люди чекають від архітектури більшого, ніж просто утилітарності. У цьому значенні рух не просто зв'язує людину з об'єктом і простором, але і надає цьому зв'язку емоційний зміст. Саме слово «емоції» означає рух. Якщо припустити, що рух несе в собі емоційний зміст, то відкривається можливість зв'язати його з архітектурною формою, адже остання сприймається і переживається в русі.

Візуальне сприйняття архітектурно-просторового середовища за ходом руху з далеких і ближніх відстаней розкривається в натурних роботах студентів-архітекторів під час вивчення містобудівної структури багатьох сучасних міст України. Важлива і характерна риса в організації архітектурно-просторового середовища – урахування психологічної необхідності орієнтації людини в просторі. При цьому характерною рисою кожного малюнку є постійна зміна вражень і непередбачених зорових відчуттів. Під час натурального вивчення архітектурно-просторового середовища міста, його домінуючого ансамблю або окремих фрагментів варто керуватися певною методикою композиційного аналізу просторово-часових структур, в основі якої лежить сприйняття композиційних вузлів ритмічного ряду міських просторів у напрямі шляху руху.

Таким чином, завдання натурального зображення під час дослідження композиції архітектурно-просторового середовища міста (ансамблю) в навчальному процесі архітектурної освіти полягає в усвідомленні на чуттєво-емоційному рівні цілісності середовища, гармонійного єднання ландшафтних й архітектурних компонентів містобудівного простору.

**Кравченко А.О., студ.**

Науковий керівник: **Шебек Н. М.** д-р арх., проф.

*Київський національний університет будівництва та архітектури*

## **НА ШЛЯХУ ДО ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА**

Освітній процес у формуванні архітектора посідає одне з найважливіших місць. З плином часу він видозмінюється, ми вже не

сидимо і не креслимо проекти від руки, а замість паперових книжок використовуємо інтернет ресурси та сидимо на онлайн лекціях. Але це лише доводить, що відбувається освітня еволюція.

Кожен студент для завершення освітнього шляху проходить виконання та отримання диплому. Це вважається результатом добутих знань, проте щоб його зробити іноді не вистачає звичайних курсів лекцій та практик, особливо для магістрів, де окрім проектної частини потрібно виконати величезний передпроектний аналіз, висвітлити якусь проблему та методи її вирішення. Тому в навчання часто вводять предмети, що допомагають у подоланні таких питань. Для студентів містобудівного та ландшафтного напрямів таким предметом є «Естетика містобудування».

Курс цього предмету пояснює величезний об'єм питань, котрі присутні в завданні магістерського диплому. Він допомагає почати роботу над проектом, виконати всебічний передпроектний аналіз: історико-культурний, композиційний, асоціативно-образний, розробити концепцію та об'ємно-просторову композицію проєктованого середовища. Формат проведення лекцій має вигляд презентацій з посиланнями на різні джерела інформації та з наочними прикладами до кожного пункту, що на мою думку, має сучасний підхід та дуже спрощує студенту роботу з пошуком та сприйняттям матеріалу.

Якщо розглядати сучасність, користь та необхідність даного предмету на рівні ландшафтного проектування, то потрібно почати з того, що професія ландшафтного архітектора з'явилася відносно нещодавно і спеціальність відповідно, тож питань та підводних каменів стосовно розробки різних об'єктів постає велика кількість. Всі вони виникають хаотично – студент не знає з чого починати, в який бік робити ухил та на що більше звертати уваги. Систематизувати свою роботу на початку розробки проекту дуже складно, тож потрібно від чогось відштовхуватися. На етапі переддипломного проектування цим поштовхом стають предмети, котрі безпосередньо допомагають у вирішенні цього питання. Одним з цих предметів і є «Естетика містобудування».

Основними ландшафтними об'єктами для проектування є парки, сквери, сади, бульвари і т. д. Парк – це спеціальна обмежена природна або штучна територія, виділена в основному з метою рекреації та відпочинку. У побуті слова «парк» та «сад» далеко не розійшлися. Тому широко використовується словосполучення «садово-паркове мистецтво». Елементами формування цих об'єктів є «живі будівельні матеріали», в котрі входять рослинність, вода, земля, каміння та рельєф. Але зараз структура міст майже повністю сформована, це стосується і ландшафтних об'єктів. Основна маса парків була спроектована та виконана в радянські часи, коли переймалися швидкістю виконання роботи, а не естетичними якостями. Тож частіше за все, спеціалістам необхідно працювати з існуючими об'єктами, зі сформованою структурою, дорожньо-стежковою системою та рослинами, котрі знаходяться в структурі міста. Це значно

ускладнює роботу, адже потрібно приймати до уваги існуючу ситуацію, аналізувати можливі питання, що будуть виникати під час пошукового процесу, вписуватись в існуючі межі і т. д. Ще складніше все це робити студентам, котрі лише починають опановувати цей вид проектування, адже від способу використання різних прийомів, концепції та моделі, змінюватиметься цілісний загальний вигляд, направленість парку та його характер.

Ландшафтне проектування в нашій країні лише починає набирати оберти, тож спеціалістів у цій сфері не так і багато, а освітня програма направлена в основному на містобудівне проектування, але курс лекцій «Естетика містобудування» однаково важливий для цих двох спеціальностей, бо яку б ділянку міста ти б не розробляв, все одно все почнеться з аналізу, пошуку варіантів, питань естетичного вигляду та композиційних рішень. Важливим також, на мою думку, є те, що цей предмет переплітається з рядом інших та має певний взаємозв'язок. Це робить певний поштовх для поглиблення у велику кількість інформації у різних сферах, котрі зустрічаються під час проектування різних видів об'єктів.

Пропонуючи інші способи проведення освітнього процесу різних дисциплін можна розглядати досвід та методикку різних країн, в котрі так намагаються потрапити наші студенти для отримання диплому, але щоб реформувати та видозмінювати технологію потрібно не забувати те, що студенти Китаю починають навчання з дитячого садочку та витрачають на нього велику кількість годин, а студенти Сполучених Штатів Америки з перших класів школи обирають дисципліни на вибір та більше роблять ухил на колективну роботу, що не притаманне для нашої довузівської освіти, тож і навчання в університеті по різних спеціальностям матиме підхід виключно для нашого способу вивчення та отримання нової інформації.

Зараз освітні програми різних вузів пропонують велику кількість альтернатив старим способам проектування дипломного проекту, але мала кількість переймається окремими її етапами, в тому числі аналізу та різним вихідним даним, котрі допомагають перейти безпосередньо до самого проектування. Але це значно спрощує роботу та уявлення студента, що йому потрібно робити безпосередньо на дипломі та у його майбутніх проектах. Шлях до вершин паркового мистецтва не легкий, але ті, в кого є золотий ключ – «Естетика містобудування», йти буде значно легше та цікавіше.